

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. K oprávneniu veriteľa domáhať sa splnenia záväzku od ručiteľa bez výzvy adresovanej dlžníkovi pri vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 20 Cdo 2372/2016 zo dňa 1. 9. 2016
- 2. Právna povaha výsluchu prokuristu o okolnostiach týkajúcich sa právnickej osoby v občianskom súdnom konaní**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1862/2015 zo dňa 25. 5. 2016
- 3. K zisťovaniu hodnoty nehnuteľnej veci pri určovaní výšky náhrady nákladov konania**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 36/2016 zo dňa 29. 6. 2016
- 4. K pridelovaniu práce podľa pracovnej zmluvy pri alternatívne dohodnutom mieste výkonu práce zamestnanca**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 2680/2015 zo dňa 19. 7. 2016
- 5. K uznaniu dlhu pri jeho čiastočnom splnení**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 23 Cdo 3930/2015 zo dňa 3. 3. 2016
- 6. K vzniku škody pri nákladoch vynaložených na rekonštrukciu nehnuteľnosti a predpokladanom uzatvorení darovacej zmluvy**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 337/2015 zo dňa 26. 10. 2016
- 7. K pasívnej legitímácii na vydanie bezdôvodného obohatenia pri užívaní pozemku pod budovou s bytovými jednotkami**
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 2467/2015 zo dňa 16. 12. 2015
- 8. Porušenie povinnosti oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin ako nesprávny úradný postup**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 1008/2016 zo dňa 26. 9. 2016
- 9. Nezákonné rozhodnutie v prípade uznesenia o začatí trestného stíhania skončeného postúpením veci na priestupkové konanie**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 4771/2015 zo dňa 18. 10. 2016
- 10. K dojednaniu úroku z úveru vo všeobecných obchodných podmienkach pri zmluve uzatvárajanej so spotrebiteľom**
Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/264/2017 zo dňa 26. 9. 2017
- 11. K hodnoteniu komplikácií predlžujúcich liečenie poškodeného z hľadiska splnenia znakov ujmy, resp. ublíženia na zdraví podľa Trestného zákona**
Uznesenie Krajského súdu Košice sp. zn. 7To/68/2017 zo dňa 28. 9. 2017
- 12. K možnosti zhotovenia vizuálnych záznamov poisteného a ich navrhnutie ako dôkazu v konaní o náhradu škody ako zásah do práva na ochranu osobnosti**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 5216/2014 zo dňa 27. 5. 2015
- 13. K pomerom páchatela potrebným pre mimoriadne zníženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby**
Uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. 5To/43/2017 zo dňa 2. 11. 2017
- 14. K uplatneniu námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi**
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 4776/2014 zo dňa 19. 10. 2016
- 15. K postaveniu oprávneného na výživné v konaní o trestnom čine zanedbania povinnej výživy**
Uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. sp. zn. 7To/11/2017 zo dňa 27. 9. 2017

1. K oprávneniu veriteľa domáhať sa splnenia záväzku od ručiteľa bez výzvy adresovanej dlžníkovi pri vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 20 Cdo 2372/2016 zo dňa 1. 9. 2016

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vysvetľuje, že zákonná možnosť veriteľa domáhať sa splnenia dlhu od ručiteľa bez predchádzajúcej výzvy adresovanej dlžníkovi, na ktorého majetok bol vyhlásený konkurz, je z časového hľadiska viazaná najskôr na deň nasledujúci po dni, kedy bol na majetok dlžníka vyhlásený konkurz.

Právna veta:

Veriteľ je v prípade vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka oprávnený domáhať sa splnenia záväzku od ručiteľa aj bez predchádzajúceho vyzvania dlžníka, a to najskôr dňom nasledujúcim po dni, kedy bol na majetok dlžníka vyhlásený konkurz.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Konkurz

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 513/1991 Zb. – § 306
7/2005 Z. z. – § 44
pre ČR: 513/1991 Sb. – § 306

2. Právna povaha výsluchu prokuristu o okolnostiach týkajúcich sa právnickej osoby v občianskom súdnom konaní

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 1862/2015 zo dňa 25. 5. 2016

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vysvetľuje, v akom právnom postavení je potrebné vykonať výsluch fyzickej osoby, ktorej bola právnickou osobou udelená prokúra o okolnostiach týkajúcich sa tejto právnickej osoby v konaní, ktorého účastníkom je právnická osoba. Odlišuje postavenie štatutárneho zástupcu a zástupcu na strane jednej a prokuristu na strane druhej s tým, že odlišnosť ich procesného postavenia pri výsluchu vyplýva priamo z právnej úpravy.

Právna veta:

Ak nariadi súd v konaní, ktorého účastníkom je právnická osoba, výsluch fyzickej osoby, ktorej bola právnickou osobou udelená prokúra o okolnostiach týkajúcich sa tejto právnickej osoby, musí byť táto fyzická osoba vypočutá ako svedok a nie ako účastník konania.

Právna oblasť: Občianske právo procesné

Právny inštitút: Dokazovanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 160/2015 Z. z. – § 195
pre ČR: 99/1963 Sb. – § 126a

3. K zisťovaniu hodnoty nehnuteľnej veci pri určovaní výšky náhrady nákladov konania

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22 Cdo 36/2016 zo dňa 29. 6. 2016

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vysvetľuje, že z hľadiska zisťovania výšky hodnoty nehnuteľnej veci pre účely rozhodovania o náhrade nákladov konania nie je nevyhnutné pri každom úkone právnej služby zisťovať cenu nehnuteľnosti opätovne samostatne, čím sa zabráňuje neefektívnemu predlžovaniu a predražovaniu konania s tým, že potreba zistiť hodnotu nehnuteľnosti pred úkonom právnej služby je daná iba tam, kde z obsahu spisu alebo prednesov účastníkov vyplýva, že došlo k podstatnej zmene už v konaní zistenej hodnoty nehnuteľnej veci.

Právna veta:

Hodnotu nehnuteľnej veci pri zisťovaní ceny veci v dobe začatia úkonu právnej služby je potrebné opätovne zisťovať iba vtedy, pokiaľ z obsahu spisu či tvrdení účastníkov vyplývajú skutočnosti, z ktorých by bolo možné usudzovať na podstatnú zmenu hodnoty veci.

Právna oblasť: Občianske právo procesné

Právny inštitút: Náhrada nákladov konania

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 655/2004 Z. z. – § 10
pre ČR: 177/1996 Sb. – § 8
177/1996 Sb. – § 9 odst. 1

4. K pridelovaniu práce podľa pracovnej zmluvy pri alternatívne dohodnutom mieste výkonu práce zamestnanca

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 2680/2015 zo dňa 19. 7. 2016

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky rieši situáciu, kedy dodatkom k pracovnej zmluve došlo k dohode medzi zamestnancom a zamestnávateľom, že žalobkyňa bude pracovať aj v mieste trvalého bydliska. Žalobkyňa sa nedostavila na výkon práce do miesta určeného zamestnávateľom, ale vykonávala prácu z miesta svojho trvalého bydliska. Podľa jej tvrdenia teda plnila svoje pracovné povinnosti v súlade s pracovnou zmluvou. Rozhodnutie vysvetľuje, že pri alternatívne dohodnutom mieste výkonu práce je zamestnávateľ oprávnený rozhodnúť, v ktorom mieste bude zamestnanec prácu vykonávať a zamestnanec je povinný takéto rozhodnutie zamestnávateľa rešpektovať.

Proti rozhodnutiu bola podaná ústavná sťažnosť, ktorú Ústavný súd Českej republiky odmietol uznesením zo dňa 22. 11. 2016, sp. zn. II. ÚS 3432/2016.

Právna veta:

Pri alternatívne dohodnutom mieste výkonu práce je zamestnávateľ oprávnený zvoliť jedno z dohodnutých miest výkonu práce a zamestnanec je povinný podľa takéhoto rozhodnutia prácu vykonávať.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Pracovný pomer

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 311/2001 Z. z. – § 47 odst. 1
pre ČR: 262/2006 Sb. – § 38 odst. 1

5. K uznaniu dlhu pri jeho čiastočnom splnení

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 23 Cdo 3930/2015 zo dňa 3. 3. 2016

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vysvetľuje, že za uznanie dlhu v dôsledku čiastočného plnenia záväzku v zmysle § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka nemôže byť považovaná situácia, kedy je na výzvu veriteľa splnený celý dlh bez právneho dôvodu.

Právna veta:

Plnenie požadované veriteľom a v celom rozsahu uhradené dlžníkom bez právneho dôvodu nepredstavuje uznanie dlhu v zmysle § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Zánik záväzku

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 513/1991 Zb. – § 407 ods. 3
pre ČR: 513/1991 Sb. – § 407 odst. 3

6. K vzniku škody pri nákladoch vynaložených na rekonštrukciu nehnuteľnosti a predpokladanom uzatvorení darovacej zmluvy

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 337/2015 zo dňa 26. 10. 2016

Anotácia:

Publikované zaujímavé rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky rieši náhradu škody v prípade, keď došlo k rekonštrukcii cudzej nehnuteľnosti v situácii predpokladaného darovania tejto nehnuteľnosti, ku ktorému nakoniec bez opodstatnených dôvodov na strane „darcu“ nedošlo, i keď bolo možné uzatvorenie darovacej zmluvy očakávať.

Právna veta:

Náklady vynaložené poškodenými, dôvodne predpokladajúcimi uzatvorenie darovacej zmluvy, na nehnuteľnosti potenciálneho darcu na základe dohody o rekonštrukcii nehnuteľnosti, predstavujú skutočnú škodu, v prípade, že k darovaniu nedošlo. Nárok na náhradu vynaložených prostriedkov vzniká, ak si druhá strana darovanie bez opodstatnených dôvodov rozmyslela, aj keď vedela, že poškodení s jej súhlasom a v dobrej viere v následné darovanie pristúpili k rekonštrukcii nehnuteľnosti.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Náhrada škody

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 415, § 420 ods. 1, § 442 ods. 1
pre ČR: 40/1964 Sb. – § 415, § 420 odst. 1, § 442 odst. 1

7. K pasívnej legitímácii na vydanie bezdôvodného obohatenia pri užívaní pozemku pod budovou s bytovými jednotkami

Uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 2467/2015 zo dňa 16. 12. 2015

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky rieši otázku pasívnej legitímácie na vydanie bezdôvodného obohatení získaného užívaním pozemku, na ktorom sa nachádza budova s bytovými jednotkami, so záverom, že pasívna legitímácia svedčí nie spoločenskému vlastníkom jednotiek, ale jednotlivým vlastníkom bytových jednotiek.

Právna veta:

Pasívne legitimovaným na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého užívaním pozemku pod budovou s bytovými jednotkami sú vlastníci bytových jednotiek v dome, nie spoločenskému vlastníkom jednotiek.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Bezdôvodné obohatenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 451 ods. 1
pre ČR: 40/1964 Sb. – § 451 odst. 1

8. Porušenie povinnosti oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin ako nesprávny úradný postup

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 1008/2016 zo dňa 26. 9. 2016

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vysvetľuje, že aj porušenie povinnosti obsiahnuté v § 8 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb. (v SR § 3 ods. 2 z. č. 301/2005 Z. z.) môže predstavovať nesprávny úradný postup s dôsledkom spočívajúcom v nároku na náhradu škody.

Právna veta:

Porušenie povinnosti oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin môže predstavovať nesprávny úradný postup.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Náhrada škody – zodpovednosť štátu za škodu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** § 514/2003 Zb. – § 9
301/2005 Z. z. – § 3 ods. 2
pre ČR: 82/1998 Sb. – § 13

9. Nezákonné rozhodnutie v prípade uznesenia o začatí trestného stíhania skončeného postúpením veci na priestupkové konanie

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 4771/2015 zo dňa 18. 10. 2016

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky riešilo prípad požadovania nemajetkovej ujmy, ktorá mala žalobcovi vzniknúť v dôsledku jeho trestného stíhania, ktoré skončilo postúpením veci na prejednanie priestupkovému orgánu. Rozhodnutie zdôrazňuje, že priestupkové konanie nepredstavuje pokračovanie trestného stíhania a výsledok priestupkového konania je z hľadiska podmienok zodpovednosti štátu za ujmu spôsobenú trestným stíhaním nepodstatný.

Právna veta:

Nezákonným rozhodnutím v zmysle § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. (v SR pozri § 5 z. č. 514/2003 Z. z.) je aj uznesenie o začatí trestného stíhania, ak trestné stíhanie skončilo postúpením veci na priestupkové konanie, ktoré nepredstavuje pokračovanie trestného stíhania; výsledok priestupkového konania je z hľadiska podmienok zodpovednosti štátu za ujmu spôsobenú trestným stíhaním nepodstatný.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Náhrada škody – zodpovednosť štátu za škodu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** § 514/2003 Zb. – § 5
pre ČR: 82/1998 Sb. – § 8 odst. 1

10. K dojednaniu úroku z úveru vo všeobecných obchodných podmienkach pri zmluve uzatváranej so spotrebiteľom

Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/264/2017 zo dňa 26. 9. 2017

Anotácia:

Krajský súd Žilina v predkladanom rozhodnutí posudzoval zmluvu o povolenom prečerpaní na účte uzatvorenú medzi spotrebiteľom a bankou. Na základe predmetnej zmluvy bol spotrebiteľ oprávnený na prečerpanie do výšky 200 eur pri úrokovej sadzbe, ktorá bola so spotrebiteľom dohodnutá v rámci všeobecných obchodných podmienok. Banka v konaní uplatňovala nárok na peňažnú sumu, ktorá vznikla nepovoleným prečerpaním účtu, pričom úrok z nepovoleného prečerpania primárne špecifikovala ako úrok z úveru; v rámci odvolacieho konania banka trvala na tom, že z právneho hľadiska má pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov aj na úrok z úveru, aj na úrok z omeškania.

Krajský súd Žilina uzatvorenú zmluvu posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu a uviedol, že aj zmluva o povolenom prečerpaní finančných prostriedkov je zmluvou o úvere, ktorej podstatnou náležitosťou je úrok z úveru. Aj vzhľadom na spotrebiteľskú povahu zmluvy mal byť teda úrok z úveru ako podstatná náležitosť uvedená priamo v zmluve. Nepostačuje teda uvedenie úroku z úveru vo všeobecných obchodných podmienkach, ktoré majú navyše formulárovú povahu, pretože tieto z hľadiska spotrebiteľa vyzerajú ako dokument, ktorý podstatné dojednania neobsahuje.

Právna veta:

Pri spotrebiteľskej zmluve je potrebné priamo uviesť úrok z úveru – z povoleného prečerpania poskytnutého veriteľom. V predmetnej zmluve uzatvorenej medzi stranami sporu nebol uvedený úrok dohodnutý medzi stranami sporu za poskytnutie finančných prostriedkov. Úrok z úveru je podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere, t. j. aj zmluve o povolenom prečerpaní finančných prostriedkov. Medzi stranami sporu výška úroku nebola dohodnutá, bola uvedená vo všeobecných zmluvných podmienkach. Pokiaľ sa žalobca odvoláva na všeobecné obchodné podmienky, resp. sadzobník poplatkov, odvolací súd poukazuje na to, že vo všeobecnosti zmluvné ustanovenia vo vopred pripravovanej formulárovej zmluve, resp. spleti všeobecných obchodných podmienok, ktoré navyše navodzujú skôr dojem obsahu nepodstatného charakteru, v tejto časti spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, a preto nie sú pre spotrebiteľa záväzné.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Zmluva o spotrebiteľskom úvere

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 129/2010 Z. z. – § 9 ods. 2 písm. i)
pre ČR: 257/2016 Sb. – § 106 odst. 1 písm. f)

11. K hodnoteniu komplikácií predlžujúcich liečenie poškodeného z hľadiska splnenia znakov ujmy, resp. ublíženia na zdraví podľa Trestného zákona

Uznesenie Krajského súdu Košice sp. zn. 7To/68/2017 zo dňa 28. 9. 2017

Anotácia:

Krajský súd Košice v predkladanom rozhodnutí posudzoval skutok, ktorý spočíval v tom, že obžalovaný poškodeného udrel päsťou do tváre, v dôsledku čoho poškodený utrpel pomliaždenie dolnej a hornej pery a vykývanie niekoľkých zubov. V rámci preskúmania rozhodnutia súdu prvého stupňa Krajský súd Košice zistil, že poškodený vyhľadal lekárske ošetrenie až na tretí deň po skutku; nad rámec uvedeného navyše lekárka pri ošetrení zranení poškodeného nepostupovala správne, pretože vykývané zuby nespěvnila dostatočným spôsobom.

Krajský súd Košice v tejto súvislosti upozornil, že pri hodnotení ujmy na zdraví v zmysle ustanovenia § 123 ods. 2 Trestného zákona, podľa ktorého platí, že ublížením na zdraví sa rozumie také poškodenie zdravia iného, ktoré si objektívne vyžiadalo lekárske vyšetrenie, ošetrenie alebo liečenie, počas ktorého bol nie iba na krátky čas sťažený obvyklý spôsob života poškodeného, nie je podstatné, či obvyklú dobu liečenia predĺžili určité komplikácie. Nie je však možné prihliadať k takým komplikáciám, ktoré vznikli vinou poškodeného či v dôsledku nesprávneho postupu jeho ošetrojúceho lekára.

Právna veta:

Pri hodnotení ujmy na zdraví je nevyhnutné prihliadať i na komplikácie pri liečení poškodeného, ktoré majú za následok predĺženie doby liečenia. Ak však sú tieto komplikácie spôsobené nedisciplinovanosťou poškodeného pri liečbe alebo zanedbaním povinnosti osôb zabezpečujúcich lekársku starostlivosť poškodeného, tieto komplikácie a s tým súvisiacu aj dĺžku práceneschopnosti, resp. liečenia nie je možné pripočítať páchatelovi pôvodnej ujmy na zdraví poškodeného.

Právna oblasť: Trestné právo hmotné

Právny inštitút: Ujma na zdraví

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 300/2005 Z. z. – § 123 ods. 2
pre ČR: 40/2009 Sb. – § 122 odst. 1

12. K možnosti zhotovenia vizuálnych záznamov poisteného a ich navrhnutie ako dôkazu v konaní o náhradu škody ako zásah do práva na ochranu osobnosti

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 5216/2014 zo dňa 27. 5. 2015

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vysvetľuje, že aj zhotovenia vizuálnych záznamov poisteného poistníkom, ktoré sú navrhnuté ako dôkazy v spore o náhradu škody z pracovného úrazu, je nutné považovať za zásah do práva na ochranu osobnosti, ak k zhotoveniu týchto záznamov došlo bez súhlasu dotknutej osoby.

Právna veta:

Ak poistiteľ ako súkromná osoba zhotovil pri zisťovaní rozsahu škody vizuálne záznamy poisteného v mieste jeho bydliska a na iných verejných priestranstvách bez jeho súhlasu a túto nahrávku bez ich šírenia navrhol ako dôkaz v spore o náhradu škody na zdraví vzniknutej poistenému, zasiahol do práva na ochranu osobnosti poisteného.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Ochrana osobnosti

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 11 a nasl.
pre ČR: 40/1964 Sb. – § 11 a nasl.

13. K pomerom páchatela potrebným pre mimoriadne zníženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby

Uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. 5To/43/2017 zo dňa 2. 11. 2017

Anotácia:

Krajský súd Prešov v uvádzanom prípade posudzoval zločin prevádzacstva, ktorý spáchali cudzinci žijúci na Ukrajine. Krajský súd sa prípadom začal zaoberať na základe odvolania obžalovaných, v ktorom okrem iného tvrdili, že zločin bol spáchaný pod vplyvom ťaživých rodinných pomerov, ktoré sami nezavinili. Motívom spáchania zločinu mala byť podľa ich tvrdenia snaha o získanie peňažných prostriedkov, ktoré by im pomohli ich pomery riešiť, nakoľko žijú vo veľmi chudobnom regióne a ich rodinní príslušníci sú odkázaní na ich výživu.

Krajský súd Prešov s vyššie uvedenou argumentáciou obžalovaných nesúhlasil a uviedol, že zabezpečovanie rodiny či vypomáhanie chorým rodičom vo vyššom veku (a to ani v chudobnom regióne) nemožno považovať za mimoriadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala aplikáciu ustanovení § 39 ods. 1 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby. Riadne zabezpečovanie rodiny a starostlivosť o svojich rodičov vo vyššom veku je totiž potrebné považovať za samozrejmosť; výnimkou by boli iba výnimočné pomery – napríklad nezvyčajne mnohopočetná rodina alebo opatera osoby odkázanej na pomoc druhého z dôvodu vážnej choroby po dlhšiu dobu.

Právna veta:

- I. Pre zákonnú aplikáciu zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 TZ je potrebná existencia buď takých okolností prípadu alebo takých pomerov na strane páchatela, ktoré odôvodňujú, že použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom by bolo pre páchatela neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania. Keďže ide o zákonné ustanovenie, ktoré umožňuje mimoriadne zmierniť trest, a to pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby, okolnosti prípadu či pomery páchatela by mali byť v prípade jeho aplikácie výnimočnejšie a nie bežného charakteru.
- II. V posudzovanom prípade konajúci súd iba vo všeobecnosti poukázal na existenciu okolností prípadu a za pomery obžalovaných, ktoré majú odôvodňovať neprimeranú prísnosť zákonnej sadzby, považoval rodinné pomery obžalovaných, ktorí sa majú starať o živobytie svojich rodín, resp. zabezpečovať finančné prostriedky na liečenie rodinných príslušníkov. Skutočnosť, že obžalovaní sa starajú o svoje rodiny a žijú v chudobnom regióne na Ukrajine, nie je výnimočnou a ani mimoriadnou, vymykajúcou sa z bežného života. Starostlivosť o deti a rodičov vyššieho veku je potrebné vnímať ako samozrejmosť a za výnimočnú by ju bolo možné považovať iba v takých prípadoch, ak by išlo o starostlivosť podstatne vyššieho počtu detí, či odkázanosť osôb na celodennú opateru z dôvodu závažných ochorení po dlhšiu dobu. Prezentované rodinné pomery obžalovaných podľa názoru súdu nie sú mimoriadneho charakteru, aj keď ich možno hodnotiť ako sociálne slabšie.

Právna oblasť: Trestné právo hmotné

Právny inštitút: Mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 300/2005 Z. z. – § 39
pre ČR: 40/2009 Sb. – § 58

14. K uplatneniu námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi

Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 4776/2014 zo dňa 19. 10. 2016

Anotácia:

Publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu nadväzuje na judikatúru, ktorá – i keď výnimočne – pripúšťa posúdenie námietky premlčania ako rozpornú s dobrými mravmi. Rozhodnutie vychádza z toho, že takáto úvaha je podmienená okolnosťou, aby osoba domáhajúca sa svojho práva uplynutie premlčacej doby nezavinila. Rozhodnutie tiež zdôrazňuje, že zavinenie sa v tomto smere chápe inak, ako v rámci inštitútu náhrady škody. Súčasne sa potom rozhodnutie snaží o všeobecnú charakteristiku toho, kedy nejde o zavinené konanie osoby, ktorej nárok je premlčaný.

Právna veta:

Ak má byť námietka premlčania posúdená ako rozporná s dobrými mravmi, je potrebné, aby účastník, ktorý sa domáha nároku po uplynutí premlčacej doby, uplynutie tejto doby nezavinil. Uplynutie premlčacej doby je nezavinené predovšetkým vtedy, keď neuplatnenie nároku je ohľadom konkrétnej okolnosti veci možné považovať za prejav slušnosti, čestnosti, poctivosti účastníka uplatňujúceho právo, alebo ospravedliteľné s ohľadom na výnimočné ťažkosti, s ktorými bolo uplatnenie nároku spojené.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Premlčanie, Dobré mravy

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 40/1964 Zb. – § 3 ods. 1
pre ČR: 40/1964 Sb. – § 3 odst. 1

15. K postaveniu oprávneného na výživné v konaní o trestnom čine zanedbania povinnej výživy

Uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. sp. zn. 7To/11/2017 zo dňa 27. 9. 2017

Anotácia:

Krajský súd Prešov sa v predkladanom rozhodnutí zaoberal odvolaním, ktoré bolo podané proti rozhodnutiu o oslobodení spod obžaloby, ktorá kládla obžalovanej za vinu spáchanie prečinu zanedbania povinnej výživy. Odvolanie podal zákonný zástupca maloletého dieťaťa, v prospech ktorého malo byť výživné hradené.

Krajský súd Prešov odvolanie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa zamietol. Primárnym dôvodom zamietnutia bola skutočnosť, že poškodený v zmysle ustanovenia § 307 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku môže podať odvolanie výlučne pre nesprávnosť výroku o náhrade škody. Nad rámec uvedeného však súd dodal, že aj keby bolo v danom prípade odvolanie podané z toho dôvodu, že výrok o náhrade škody v napadnutom rozhodnutí chýba, nebolo by podané dôvodne. Dlhé výživné totiž nie je možné považovať za majetkovú škodu spôsobenú trestným činom – z uvedeného dôvodu nemá osoba, v prospech ktorej malo byť výživné plnené, práva poškodeného vymenované v ustanovení § 46 ods. 3 Trestného poriadku; svedčia jej len práva zakotvené v ustanovení § 46 ods. 1 Trestného poriadku.

Právna veta:

V konaní o trestnom čine zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zákona nezaplatené výživné nie je dlhom zo škody spôsobenej trestným činom alebo nesplnením povinnosti vyplývajúcej zo zákona o rodine, ktorej zavinené porušenie samo o sebe nie je trestným činom. Z toho vyplýva, že osoba, vo vzťahu ku ktorej bolo treba výživné plniť nemá v trestnom konaní postavenie poškodeného (primerane rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Tz105/92 zo dňa 27.10.1992 publikovaný pod R 55/1993). Pre spresnenie treba dodať, že v trestnom konaní o trestnom čine zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák. má osoba, ktorej zákonom chránené právo na výživné alebo zaopatrenie iného bolo porušené, (prípadne jej zákonný zástupca), len procesné postavenie a práva poškodeného uvedené v § 46 ods. 1 Tr. por., nie však podľa § 46 ods. 3 Tr. poriadku (právo na uplatnenie náhrady škody), pretože dlžné výživné nemožno považovať za majetkovú škodu spôsobenú trestným činom. Z uvedeného vyplýva, že zákonný zástupca poškodenej osoby nie je osobou oprávnenou podať odvolanie proti výroku, ktorým bola obžalovaná oslobodená a nebol by oprávnenou osobou ani vtedy, ak by namietal absenciu výroku o náhrade škody, lebo v prejednávanej veci nebolo možné za dlžné výživné uplatniť nárok na náhradu škody.

Právna oblasť: Trestné právo

Právny inštitút: Zanedbanie povinnej výživy, poškodený

Súvisiace predpisy a ustanovenia: **pre SR:** 300/2005 Z. z. – § 207
301/2005 Z. z. – § 46 ods. 3
pre ČR: 40/2009 Sb. – § 196
141/1961 Sb. – § 43 odst. 3